

İnovasyonda Çin ve Hindistan tehlikesi kapımızı çalıyor

26.03.2009 - 08:55

Yekta ÖZÖZER / ABC Danışmanlık Ltd.Şti. Yönetim ve yenilikçi uzmanı

Ucuz işgücü sayesinde özellikle ürünleriyle dünya pazarındaki dengeleri sarsan Çin ve Hindistan'dan, ülkemiz ekonomisine yönelik ve maalesef henüz tam olarak farkında olmadığımız ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyayız: İnovasyon. Ülkemizde birçok kişinin ucuz işgücü merkezi olarak gördüğü Çin, bunun yanı sıra inovatif faaliyetlere ve teknolojiye ayırdığı yatırımlarla dikkat çekiyor. Bugün dünyada 12.4 milyar dolarlık olan nano teknoloji yatırımında Amerika'dan sonra en hızlı gelişme kaydeden ülke konumuna gelen Çin, bu atağıyla Japonya ve Almanya'yı bile solladı. Çin ve Hindistan hükümetleri, yabancı yatırımcılar için cazip imkânlar (ücretsiz arsa, limana kadar navlun teşviki, çokuluslu firmaların ihtiyacı olan alanlarda öğrenci yetiştirmek için üniversitelerde bölümler açmak gibi) sunuyor, ama bir şartla: "Teknolojiyi de getireceksiniz" diyor.

Peki Türkiye inovasyonla Çin ve Hindistan gibi hızlı gelişen ülkelerin tehdidini dengeleyebilir mi?

Ülkemiz için inovasyona tabiri yerindeyse artık bir "hayat memmat meselesi" olarak bakılmalıdır. Her ne kadar son yıllarda eskisine göre Tersine Beyin Göçü projesi, artırılan Ar-Ge teşvikleri, İnovasyon Girişimi'nin kurulması, firmalarımızın bu konuya olan duyarlılığının artması gibi dinamiklerin yardımıyla ülkemizde de bu konuda kımıldama olsa da inovasyon konusunda yaptıklarımız henüz çok yetersiz kalıyor.

Dünyayı kasıp kavuran ve ülkemizdeki toplumsal yaşama da şiddetli bir şekilde yansımaya başlayan ekonomik kriz nedeniyle biraz olsun kımıldamaya başladık. Artık, çok daha az kaynak, emek ve efor sarf ederek, çok daha fazlasını edinebilmenin yolları aranıyor ki, bu yol inovasyonun içinden geçmektedir. İnovatif ülke olma yolunda son 3 yıldır Türkiye'de bir hareketlilik söz konusu. Her sektörde inovasyon süreçleri aynı mı? Her sektörün kendine has dinamikleri ve özellikleri var. Kimi sektörlerde (cep telefonunda, televizyonda, ilaçta, nano teknolojide) inovasyon çok hızlı bir tempoda ve sık aralıklarla gerçekleşirken, bazı sektörlerde bu süreç daha yavaş işliyor. Büyüme sürecinin başlangıç aşamalarındaki sektör, ürün/hizmet/süreçlerde bu süreç hızlı ilerlerken olgunlaşma aşamasını geçmiş, artık doyuma ulaşan eski sektörlerde inovasyon adımları daha yavaş atılabiliyor. Ancak yine en büyük sorunumuz olan, firmaların iç pazarda birbirlerini ve yabancı şirketlerin ürünlerinin taklit edilmesi hatasından kurtulmak gerekiyor.

Ülkemiz koşullarında farklılaştırıcı inovasyon yolları

İç pazarda ve dış pazarda yabancı menşeli inovatif ürünlerle rekabet için yerel ve kültürel değerlerimiz üretimimizde ön plana çıkarılmalıdır. Uluslararası piyasada her ne kadar globalleşmeden bahsedilse de aslında bir yandan da yerel kültürlerin uluslararası alanda pazarlanması da söz konusu. Örneğin, gıda sektöründe yenilik yaratacak bir yol izleyelim: Bizim ülkemizde, Anadolu'da kurutma, besin saklama geleneği vardır. Birçok ürünü, tarhanasından domatesine, incirinden elmasına her şeyi kurutuyoruz. Bu konu inovasyona hem farklılaşma, hem de rekabet avantajı açısından oldukça müsait. Dünya genelinde çok bakir bir alan. Besinlerin bozulmadan saklanabilmesi için çok ciddi bir alternatif kurutma, soğutmaya nazaran da oldukça avantajlı bunu askeri teknolojide bile

bir ürün olarak düşünmek mümkün. Bu ise, küresel ısınmanın ve gıda sıkıntısının gündemde olduğu bu dönemde çok ciddi bir pazar büyüklüğü demek. Eğer (üniversitesi, firması, tüketicisi, tedarikçisi, hükümetiyle) bunu cesaretlendirici geniş katımlı bir konsensüs sağlayabilirsek ülkemizin inovasyon iklimini de daha uygun hale getirebiliriz. Yetersiz olduğumuz ama bunu fırsata çevirebileceğimiz bir alan da tarım sektörü. Tohumculukta Türkiye yenilikçilikten uzak, teknoloji ve yatırım fakiri bir ülke oldu. Tarım ülkesi olmakla öğünürken, tohum ve sulama teknolojileri konusunda gerekli adımları atmadığımız, hâla da atmıyor olduğumuz için çok ciddi bir tehdit altındayız. Kendi tohumumuzu üretemez bir hale geldik çünkü bu konudaki inovasyon lideri olan ülkeler çok daha sağlıklı ve verimli tohumlar üretilip dünyaya satıyorlar. Bu nedenle de bizim ürettiğimiz mahsuller piyasada yer bulamıyor.

İnovasyon sürecinde engeller ve başarının formülü

Kişinin mevcut zihni yapısını zorlayan, hem ekip işi hem de bireysel inisiyatif gerektiren inovasyon sürecindeki ciddi yatırımların başarıya ulaşmasında ciddi engellerle karşılaşmaktadır. Yaratıcı bir fikrin uygulamaya dönüşmesinin önüne çıkabilecek engelleri önceden tespit etmek gerekir. Bunlar: Projenin maliyetinin yüksekliği, bütçe yetersizliği, rakibin benzer bir hizmeti yıllar önce denemiş olması ve başarısızlığı, çok uluslu firmanın başka ülkelerdeki iştiraklerinin bu fikri uyguladığında başarısız olmuş olmaları, fikrin marka imajını zorlayacak olması, fikir ile ilgili patentin daha önce alınmış olması (bu bir engel olmayabilir, çünkü patent sorunun aşmak genellikle mümkün olabiliyor), fikrin firma ve pazarlama stratejilerine ters düşmesi, dış müşterilerin veya firma çalışanlarının fikri benimsemeyeceği düşüncesi...

İnovatif yatırımında yüksek olan başarısızlık olasılığını minimuma indirmek isteyen bir firma, tüm sektörlerdeki bilgileri kapsayan daha geniş perspektiflere sahip olmalıdır. İnovatif düşüncenin başarıya ulaştırılması için izlenecek yollar bellidir: Eğer, yenilikçi fikirler üst yönetimce inançla sahipleniyor ve ödüllendiriliyorsa, tüm firma katmanları tarafından paylaşılan ve uygulanan bir stratejiye sahipse, firma çalışanlarının enerjileri iç entrikalara değil, firmayı ileriye götürecek fırsatlara yöneliyorsa, firma içi iletişim güvене dayalı ve açıksa, değişik teknikler biliniyorsa, inovasyonun çok uzun vadeli, zorlu bir maraton olduğu herkesçe biliniyor, kabul ediliyor ve yaşanan zorluklara rağmen moral değer yüksek tutulabiliyorsa, firma bu konuda hem çalışanlarıyla hem de diğer değer ortaklarıyla başarıyı ve kârı paylaşmayı başarıyorsa (örneğin, birçok durumda bayilerden firmaya gelen ve pazar gerçeklerini yansıtan yenilikçi fikirler göz ardı edilir, bayi bu konuda teşvik edilmez), işte o zaman inovasyon süreci olumlu sonuçlanabilir.

Özetle, çokuluslu yatırımlar açısından Çin ve Hindistan'a karşı işgücü ucuzluğundan kaybediyoruz, ancak kalite ve teknoloji konusunda daha iyi ürünler sunuyor gözükssek de bir şeyler yapmazsak yakın bir gelecekte onu da kaybedeceğiz.

Kaynak: <http://www.dunyagazetesi.com.tr/haber.asp?id=41979>